

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут БіЕМ
Кафедра міжнародних економічних відносин

Король Ярослав Дмитрович

(прізвище, ім'я, по батькові)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТУВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ:

МАСШТАБИ, СТРУКТУРА, ЕФЕКТИВНІСТЬ»

Спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Студента IV курсу _____ Я.Д. Короля
(номер курсу) (підпис) (ініціали, прізвище)
групи МЕ-01а
(шифр групи)

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр
Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання
на відповідне джерело _____ Я.Д. Король
(підпис) (ініціали, прізвище здобувача)

Керівник професор кафедри МЕВ, професор

доктор економічних наук _____ Ф.О Журавка
(підпис) (ініціали, прізвище)

Суми – 2024 рік

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня «бакалавр»

на тему:

«ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТУВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ:

МАСШТАБИ, СТРУКТУРА, ЕФЕКТИВНІСТЬ»

студента Короля Ярослава Дмитровича

(прізвище, ім'я, по батькові)

Основний зміст кваліфікаційної бакалаврської роботи викладено на 43 сторінках, зокрема список використаних джерел із 30 найменувань, який розміщено на 4 сторінках. Робота містить 3 таблиці, 1 рисунок.

Ключові слова: ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ, ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ, АГРАРНИЙ СЕКТОР, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ, ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК, ЗОВНІШНІ ІНВЕСТИЦІЇ, МОДЕРНІЗАЦІЯ, ПРЯМІ ІНВЕСТИЦІЇ, ПОРТФЕЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Актуальність теми роботи полягає в критичній необхідності залучення іноземних інвестицій для відновлення та модернізації економіки України, особливо в умовах гострої нестачі внутрішніх ресурсів після широкомасштабного вторгнення РФ. Динаміка економічного розвитку країни залежить від комплексу взаємопов'язаних факторів. Розвинені держави, володіючи значними ресурсами та стійкою економікою, рідко стикаються з їх дефіцитом. Країнам же, що перебувають на стадії розвитку, доводиться шукати шляхи реалізації свого потенціалу, адже власних ресурсів їм не вистачає, особливо це відчувається після широкомасштабного вторгнення РФ до України. Одним з ключових джерел фінансування для таких країн стають зовнішні інвестиції. Разом з ними приходять не лише кошти, а й передові технології, сучасне обладнання та знання. Це веде до стимуляції експортного потенціалу країни. Для України, яка вже тривалий час відчуває гостру нестачу внутрішніх коштів для модернізації та розвитку галузей, питання залучення зовнішніх інвестицій залишається критично важливим.

Метою дослідження є розгляд аспектів залучення іноземних інвестицій в економіку України, її масштаби, структуру та ефективність цих інвестицій, а також можливих заходів для покращення інвестиційного клімату. Загалом іноземне інвестування стає все більш важливим з прогресивним зростанням та прагненням до сталого розвитку.

Об'єктом дослідження є іноземне інвестування в економіку України, її масштаби, структура та ефективність. Іноземні інвестиції мають ваговий вплив у розвитку економіки будь-якої країни через те, що цей тип інвестування може сприяти збільшенню ВВП країни, створенню нових робочих місць, оновленню промисловості, впровадженню сучасних технологій та підвищенню якості життя. Дослідження включатиме аналіз іноземних інвестицій, що надходять з інших країн у вигляді прямих інвестицій, портфельних інвестицій, кредитів, технологій, експертизи та інших форм.

Предметом дослідження є іноземні інвестиції в національну економіку України їх масштаби, вплив, структура. Основними аспектами, які можуть бути об'єктом дослідження, є такі: обсяг іноземних інвестицій, структура іноземних інвестицій, вплив іноземних інвестицій на економіку, політичні правові та соціокультурні аспекти, ризики та перспективи іноземних інвестицій, стратегії привертання, масштаби та управління іноземними інвестиціями.

Інформаційною базою роботи є законодавчі та нормативно-правові документи з питань функціонування валютного ринку Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Національного банку України, звітні дані Національного банку України, аналітичні огляди та звіти міжнародних фінансових організацій, дані інформаційно-аналітичних бюлетенів, а також періодичні видання та наукові публікації вітчизняних і зарубіжних авторів.

У процесі дослідження були використані методи систематизації та узагальнення, порівняльний метод, методи кількісного аналізу, індукції та дедукції.

Отримані результати:

1. Аналіз структури та динаміки іноземних інвестицій в економіку України за період 2019-2023 р.
2. Виявлені проблеми та виклики у залученні іноземних інвестицій.
3. Оцінка перспектив розвитку іноземного інвестування та його ролі у відновленні та модернізації економіки України.
4. Розробка рекомендацій для покращення інвестиційного клімату в Україні.

Результати можуть бути використані в процесі розроблення стратегій зовнішньоекономічного розвитку України та оцінки ефективності політики у сфері іноземного інвестування.

Ключові слова: іноземні інвестиції, економіка України, аграрний сектор, інвестиційний клімат, економічний розвиток, зовнішні інвестиції, модернізація.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2024.

Рік захисту роботи – 2024.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут «БіЕМ»
Кафедра міжнародних економічних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
д.е.н., проф.
Ю.М. Петрушенко
«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
(спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»)

студента 4 курсу, групи МЕ-01а

Короля Ярослава Дмитровича

1. Тема роботи ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТУВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ: МАСШТАБИ, СТРУКТУРА, ЕФЕКТИВНІСТЬ затверджена наказом по університету від «__» травня 2024 року №0485-VI

2. Термін подання студентом закінченої роботи «30 травня» 2024 року.

3. Мета кваліфікаційної роботи на тему " ІНОЗЕМНЕ ІНВЕСТУВАННЯ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ: МАСШТАБИ, СТРУКТУРА, ЕФЕКТИВНІСТЬ " полягає в дослідженні впливу іноземних інвестицій на економічний розвиток України, а саме масштаби, структуру, ефективність.

4. Об'єкт іноземне інвестування в економіку України, її масштаби, структура та ефективність

5. Предметом дослідження є іноземні інвестиції в національну економіку обраної країни чи регіону.

6. Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах згідно вимог роботи

7. Орієнтовний план кваліфікаційної бакалаврської роботи, терміни подання

розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети.

Розділ 1 Теоретичні основи іноземного інвестування, термін подання – 23 квітня 2024).

Розділ 2 Масштаби та структура іноземних інвестицій в Україні, термін подання – 10 травня 2024).

Розділ 3 Перспективи розвитку іноземного інвестування в Україні, термін подання – 15 травня 2024).

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи іноземного інвестування	10
1.1 Поняття та сутність іноземних інвестицій, їх види та форми	10
1.2 Основні чинники, що мають вплив при інвестуванні в країну	13
РОЗДІЛ 2. Масштаби та структура іноземних інвестицій в Україні.....	16
2.1 Динаміка та структура іноземних інвестицій в економіку України у 2019-2023 р.....	16
2.2 Механізми та інструменти залучення іноземних інвестицій	22
2.3 Проблеми та виклики у залученні іноземних інвестицій	28
РОЗДІЛ 3. Перспективи розвитку іноземного інвестування в Україні..	129
3.1 Вплив іноземних інвестицій на відновлення та модернізацію української економіки.....	31
3.2 Перспективи та прогнози щодо іноземного інвестування в економіку України	32
3.3 Рекомендації для покращення інвестиційної привабливості України	37
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	41

ВСТУП

Іноземні інвестиції є одним з ключових чинників, що впливають на економічний розвиток та зростання будь-якої країни. Вони сприяють залученню додаткових фінансових ресурсів, впровадженню новітніх технологій, підвищенню кваліфікації робочої сили та розвитку інфраструктури. Для України питання залучення іноземних інвестицій є особливо актуальним у контексті відновлення та модернізації економіки після тривалих періодів економічної кризи та військових дій.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних основ іноземного інвестування, аналіз масштабів та структури іноземних інвестицій в Україні за період 2019 – 2023 р, а також виявлення основних проблем та перспектив розвитку іноземного інвестування в країні. У ході дослідження будуть розглянуті основні чинники, що впливають на інвестиційний клімат країни, механізми та інструменти залучення іноземних інвестицій, а також рекомендації для покращення інвестиційного клімату в Україні.

У відповідності до мети роботи було поставлено наступні завдання:

1. Визначити поняття та сутність іноземних інвестицій, їх види та форми.
2. Дослідити основні чинники, що впливають на інвестиційний клімат країни.
3. Проаналізувати динаміку та структуру іноземних інвестицій в економіку України за період 2019 – 2023 р.
4. Розглянути механізми та інструменти залучення іноземних інвестицій в Україну.
5. Виявити основні проблеми та виклики у залученні іноземних інвестицій.
6. Оцінити роль іноземних інвестицій у відновленні та модернізації української економіки.
7. Сформулювати перспективи та прогнози щодо залучення іноземних інвестицій в економіку України.

8. Розробити рекомендації для покращення інвестиційного клімату в Україні.

Об'єктом дослідження є іноземне інвестування в економіку України, її масштаби, структура та ефективність.

У процесі дослідження були використані наступні наукові методи: аналіз фінансової звітності, порівняльний аналіз, методи оцінки ризиків та дохідності інвестицій. Аналіз фінансової звітності дозволив визначити ключові показники, що впливають на ефективність інвестицій. Порівняльний аналіз дозволив зрозуміти, який вплив на фінансові результати мають різні види альтернативних інвестицій порівняно з результатами традиційного інвестування. Для визначення потенційних загроз та можливостей були використані методи оцінки ризиків та дохідності.

Предметом дослідження є іноземні інвестиції в національну економіку України їх масштаби, вплив, структура.

Інформаційною базою роботи є законодавчі та нормативно-правові документи з питань функціонування валютного ринку Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Національного банку України, звітні дані Національного банку України, аналітичні огляди та звіти міжнародних фінансових організацій

Робота складається з трьох розділів. У першому розділі буде розглянуто теоретичні основи іноземного інвестування, зокрема поняття та сутність іноземних інвестицій, їх види та форми, а також основні чинники, що впливають на інвестиційний клімат країни. Другий розділ присвячено аналізу масштабів та структури іноземних інвестицій в економіку України за період 2019 – 2023 р., механізмам та інструментам залучення іноземних інвестицій, а також проблемам та викликам у цьому процесі. У третьому розділі розглянуто перспективи розвитку іноземного інвестування в Україні, роль іноземних інвестицій у відновленні та модернізації української економіки, прогнози щодо залучення іноземних інвестицій, а також рекомендації для покращення інвестиційного клімату в країні.

Таким чином, дане дослідження має на меті не лише вивчення теоретичних та практичних аспектів іноземного інвестування, але й вироблення конкретних рекомендацій щодо покращення умов для залучення іноземного капіталу в економіку України, що є важливою умовою для її сталого економічного розвитку та зростання.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

1.1 Поняття та сутність іноземних інвестицій, їх види та форми

Залученням іноземних інвестицій є важливим елементом розвитку світової економіки та міжнародних економічних відносин, у якому зацікавлені як розвинені країни, так і ті, що розвиваються. Економічні зв'язки на глобальному рівні сприяють підвищенню ефективності виробництва та зростанню конкурентоспроможності продукції. Країни з ринковою економікою не можуть ефективно розвиватися без залучення іноземних інвестицій. Україна поступово інтегрується у світову економіку, що активізує її участь у міжнародному русі капіталу через державні запозичення, проекти міжнародних економічних організацій та створення спільних підприємств. Обмеження на залучення іноземних інвестицій та використання новітніх іноземних технологій у вигляді товарів, технічної документації та прямих інвестицій поступово знімаються. Для України важливо створювати умови для залучення додаткових інвестицій у національну економіку через нестачу власних коштів для сталого соціально-економічного розвитку та необхідність їх спрямування у важливі галузі, що забезпечують прискорення соціально-економічного розвитку країни.

Іноземні інвестиції є важливим елементом економічного розвитку будь-якої країни. Вони сприяють не лише залученню фінансових ресурсів, але й трансферу технологій, підвищенню конкурентоспроможності національних економік, створенню нових робочих місць та зростанню валового внутрішнього продукту (ВВП). Іноземні інвестиції визначаються як вкладення капіталу однієї країни в економіку іншої з метою отримання прибутку. Це поняття включає різні форми і види інвестицій, кожна з яких має свої особливості та переваги.

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) – це вкладення, які здійснюються іноземними інвесторами безпосередньо в підприємства чи об'єкти господарювання країни-реципієнта. Вони можуть включати створення нових підприємств, придбання контрольного пакета акцій існуючих компаній або участь у спільних підприємствах. Головною характеристикою ПІІ є те, що інвестор отримує певний ступінь контролю над об'єктом інвестування. ПІІ сприяють розвитку виробництва, створенню робочих місць та підвищенню кваліфікації робітників.

Портфельні інвестиції – це вкладення в акції, облігації та інші фінансові інструменти іноземних компаній без наміру отримати контроль над ними. Інвестори, які здійснюють портфельні інвестиції, зазвичай зацікавлені у отриманні дивідендів чи процентних доходів, а також у можливості заробити на зростанні вартості цінних паперів. Портфельні інвестиції забезпечують додаткову ліквідність фондовим ринкам та сприяють їх розвитку.

Кредитні ресурси – це різновид іноземних інвестицій, коли іноземні банки або інші фінансові установи надають кредити підприємствам чи урядам інших країн. Ці інвестиції сприяють фінансуванню великих інфраструктурних проєктів та інших ініціатив, які потребують значних фінансових ресурсів.

Лізинг – це форма іноземних інвестицій, при якій інвестор надає в оренду обладнання, машини, транспортні засоби тощо на тривалий термін. Після закінчення терміну оренди об'єкт лізингу може бути викуплений орендарем за залишковою вартістю. Лізинг сприяє модернізації виробництва та впровадженню нових технологій.

Іноземні інвестиції можуть приймати різні форми залежно від мети інвестора, умов інвестування та специфіки економіки країни-реципієнта. Основні форми іноземних інвестицій включають створення нових підприємств (greenfield investment), придбання існуючих підприємств (brownfield investment), спільні підприємства (joint ventures) та франчайзинг. Створення нових підприємств є дуже капіталомісткою формою інвестицій, але вона сприяє створенню нових робочих місць та впровадженню нових

технологій. Придбання існуючих підприємств дозволяє швидше розпочати діяльність та використовувати вже наявну інфраструктуру і ринки збуту. Спільні підприємства знижують ризики та дозволяють скористатися знаннями місцевого ринку, а франчайзинг сприяє розширенню міжнародних мереж та підвищенню рівня сервісу.

Іноземні інвестиції є ключовим фактором економічного розвитку, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності національних економік, створенню робочих місць та покращенню добробуту населення. Важливим аспектом є створення інвестиційного клімату який буде сприятливим, який включає стабільне законодавство, прозорі правила гри та захист прав інвесторів. Таким чином, іноземні інвестиції є необхідною умовою для розвитку сучасних економік. Країни з ринковою економікою значно виграють від залучення іноземного капіталу для ефективного розвитку. Україна поступово інтегрується в глобальну економіку, що посилює її роль у міжнародних фінансових потоках через державні кредити, співпрацю з міжнародними економічними організаціями та заснування підприємств. Україні потрібно формувати сприятливе середовище для залучення зовнішніх інвестицій, оскільки власних ресурсів недостатньо для стабільного соціально-економічного зростання. Інвестиції слід спрямовувати в ключові сектори, які можуть прискорити економічний і соціальний розвиток країни. Іноземні інвестиції включають цінності, вкладені закордонними інвесторами в інвестиційні проекти. Згідно чинного українського законодавства іноземні інвестиції можуть приймати такі форми:

- іноземна валюта, що визнається Національним банком України бути конвертованою
- національна валюта за умов реінвестицій в об'єкти інвестування відповідно до чинного законодавства України

а) придбання української валюти на міжбанківському валютному ринку України за допомогою іноземної валюти

б) при внесенні грошей у приватизаційні об'єкти. При наявних умовах надання державним органам приватизації інформації про походження цих коштів.

- будь-якої рухомої та нерухомої власності
- акції, облігації, цінні папери, корпоративні права
- гарантовані банками грошові вимоги та права на вимоги виконання договірних зобов'язань, які мають вартість у конвертованій валюті і підтверджені згідно міжнародних торговельного права та законодавства обох країн

- права інтелектуальної власності
- використання надр та природних ресурсів, що прописані в законодавстві, права на господарську діяльність.

- іноземні інвестиції

1.2 Основні чинники, що мають вплив при інвестуванні в країну

Іноземні інвестиції відіграють важливу роль у розвитку економіки будь-якої країни. Вони сприяють зростанню виробництва, створенню нових робочих місць, підвищенню рівня життя населення та інноваційному розвитку. Успішне залучення іноземних інвестицій залежить від низки чинників, які можна умовно розділити на економічні, політичні, соціальні та інституційні. Макроекономічна стабільність є одним із важливих економічних чинників. Інвестори віддають перевагу країнам з низьким рівнем інфляції, стабільним обмінним курсом та передбачуваною фінансовою політикою. Економічна стабільність зменшує ризики для інвесторів та забезпечує надійну основу для довгострокових інвестицій.

Рівень розвитку інфраструктури також має велике значення. Наявність розвиненої транспортної, енергетичної та комунікаційної інфраструктури

забезпечує ефективну логістику та зменшує витрати на ведення бізнесу. Доступ до ринків є ще одним ключовим фактором. Великий внутрішній ринок або доступ до регіональних та міжнародних ринків роблять країну привабливою для інвесторів. Країни, які є членами економічних союзів або мають угоди про вільну торгівлю, мають перевагу у залученні іноземних інвестицій.

Політичні чинники також відіграють важливу роль. Політична стабільність та відсутність серйозних конфліктів є ключовими факторами для інвесторів, оскільки політична нестабільність може призвести до втрати капіталу та непередбачуваних витрат. Надійна правова система та чіткі закони щодо захисту прав власності також важливі для забезпечення безпеки інвестицій. Країни з високим рівнем корупції та низьким рівнем захисту прав власності менш привабливі для інвесторів.

Серед соціальних чинників значне місце займає рівень освіти та кваліфікації робочої сили. Наявність кваліфікованої робочої сили є важливим чинником для багатьох інвесторів, особливо в секторах високих технологій та виробництва. Інвестори віддають перевагу країнам з добре розвинутою системою освіти та підготовки кадрів. Якість життя також має значення. Країни з високим рівнем якості життя та стабільним соціальним середовищем привабливіші для іноземних інвесторів, оскільки вони можуть залучити та утримати талановитих працівників.

Інституційні чинники включають регуляторне середовище та інвестиційні стимули. Прозорість та ефективність регуляторного середовища є важливими іноземного інвестування. Надмірна бюрократія та складні процедури реєстрації бізнесу можуть відлякати потенційних інвесторів. Багато країн пропонують різноманітні інвестиційні стимули, такі як податкові пільги, гранти та субсидії, для залучення іноземного інвестування. Наявність таких стимулів може значно підвищити привабливість країни для інвесторів.

Іноземне інвестування є складним процесом, що залежить від багатьох чинників. Економічна стабільність, розвинена інфраструктура, політична

стабільність, надійна правова система, кваліфікована робоча сила та сприятливе регуляторне середовище є ключовими умовами для успішного залучення іноземного капіталу. Країни, які зможуть створити сприятливі умови для інвесторів, мають більше шансів на економічне зростання та розвиток. Іноземні інвестиції є одним із найефективніших способів інтеграції національних економік у світове господарство та міжнародний розподіл праці. В умовах економічної глобалізації економічне зростання країн неможливе без інвестицій у розвиток економіки, що є передумовою для створення конкурентоспроможних на світовому ринку продуктів. При цьому експорт капіталу виступає ефективним інструментом для розширення сфери використання тієї частини капіталу, яка залишається в країні.

РОЗДІЛ 2. МАСШТАБИ ТА СТРУКТУРА ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

2.1 Динаміка та структура іноземних інвестицій в економіку України у 2019-2023 рр.

Досвід багатьох країн світу свідчить про доцільність залучення інвестицій. Для України, як і для інших постсоціалістичних країн, існує ряд перешкод на шляху здійснення цього процесу. До них можна віднести наступні: відсутність сприятливого інвестиційного клімату в країні; недосконалість ринкового механізму економіки; нестабільність політичної ситуації; низький рівень ділової і професійної кваліфікації підприємців; недостатньо привабливі інвестиційні проекти і разом з тим брак зацікавлених партнерів. Крім того, на інтенсивність інвестиційних потоків впливає податкова система; відсутність діючої системи страхування інвестицій; надмірна монополізація економіки; а також високий рівень інфляції. До цього всього ще додати війну з Росією, яка кожного дня перешкоджає залученню іноземних коштів, бо не кожен іноземний інвестор готовий піти на жертви своїм бізнесом під час нестабільної ситуації в Україні. Сьогодні від ефективності інвестиційної політики залежать стан виробництва, положення і рівень технічної оснащеності основних фондів підприємств народного господарства, можливості структурної перебудови економіки під час військового стану, рішення соціальних і екологічних проблем.

У таблиці 2.1 наведено обсяг прямих іноземних інвестицій в та з України за період 2019-2023 рр.

Таблиця 2.1 - Прямі іноземні інвестиції в Україні з 2019 по 2023 рр.

Роки	ПІІ в Україну		ПІІ з України		Сальдо	
	Сума	Змінна (+/-)	Сума	Змінна (+/-)	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
2019	5860	1405	648	653	+5212	16.9%
2020	-868?	-6728	82	-566	-950	-118.2%
2021	6687	7555	-198	-280	+6885	-824.7%
2022	1152	-5535	529	727	+623	-91.0%
2023	4247	3095	42	-487	+4205	575.0%

без урахування окупованих територій (Криму, Севастополя, частини Донбасу)

Згідно з табл. 2.1 спостерігається значна варіативність у динаміці прямих іноземних інвестицій в Україну протягом досліджуваного періоду. У 2019 році обсяг ПІІ склав 5860 млн дол. США, що вказує на позитивний інтерес з боку іноземних інвесторів. У 2020 році цей показник різко знизився до **-868** млн. дол. США, що пояснюється глобальною економічною кризою, викликаною пандемією COVID-19.

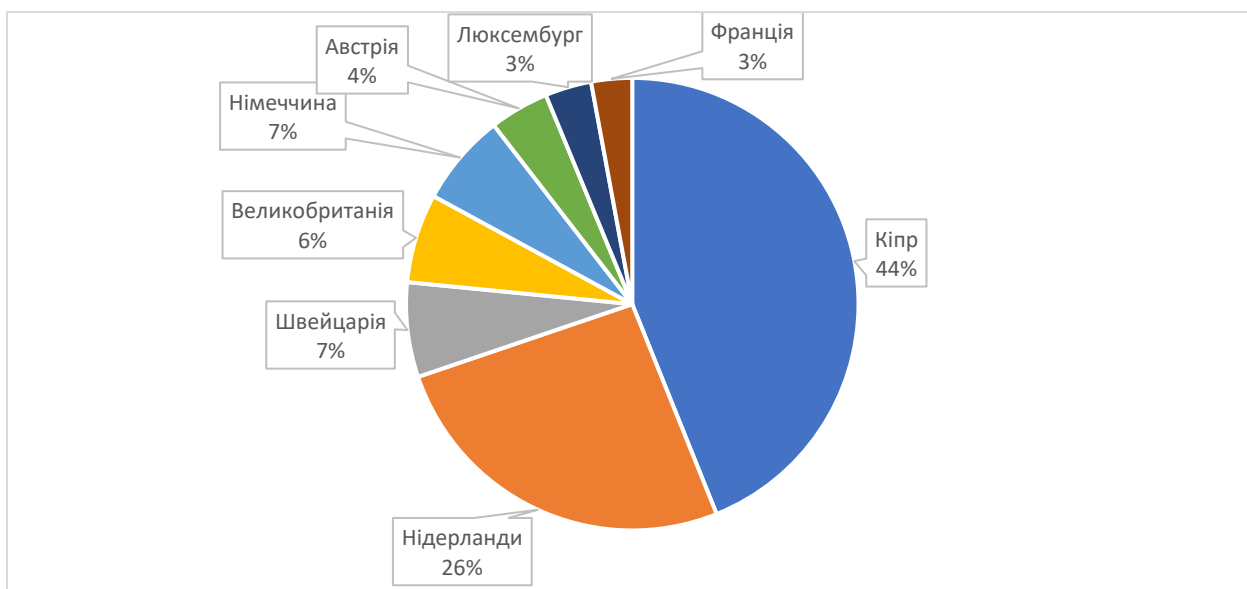

Рисунок 2.1 - Основні країни-інвестори в Україну

У 2021 році ПІІ знову зросли, досягнувши 6687 млн. дол. США, що свідчить про часткове відновлення економічної активності. Однак у 2022 році обсяг ПІІ знову знизився до 1152 млн. доларів США, що могло бути спричинено політичною нестабільністю та іншими внутрішніми чинниками.

У 2023 році спостерігається відчутне зростання інвестицій до 4247 млн доларів США, що може свідчити про покращення інвестування в Україну та відносно позитивні очікування інвесторів щодо економічних реформ.

Структурний аналіз показує, що найбільші обсяги ПІІ направлені у такі сектори економіки, як:

1. Аграрний сектор: Значна частка інвестицій спрямовується на розвиток сільського господарства, переробку сільськогосподарської продукції та логістику.
2. Інформаційні технології: Сектор ІТ залучає інвестиції завдяки високій кваліфікації робочої сили та зростаючому попиту на цифрові послуги.
3. Інфраструктура: Інвестиції в інфраструктурні проекти, включаючи транспортні коридори та комунальні послуги.

Аграрний сектор є однією з найбільш привабливих галузей для іноземних інвесторів в Україні. Протягом 2019-2023 рр. спостерігалось зростання обсягу інвестицій у цей сектор, що обумовлено високим потенціалом України в агропромисловому виробництві та експорті сільськогосподарської продукції. Основні напрями інвестицій включають:

- Розширення площ сільськогосподарських угідь.
- Впровадження сучасних технологій та інновацій у сільське господарство.
- Розвиток переробної промисловості.
- Підвищення ефективності логістики та зберігання продукції.
- Туризм та готельний бізнес
- Охорона
- Освіта та наукові дослідження
- Нерухомість та будівництво

- Інформаційні технології та інфраструктура
- Енергетика та відновлювані джерела енергії
- Розвиток транспортної інфраструктури
- Екологічні проекти
- Медіа
- Військово-оборонний комплекс
- Фінансові послуги

Ці напрями підкреслюють важливість розвитку різних секторів економіки, зокрема аграрного, технологічного, інфраструктурного, енергетичного, туристичного, медичного та освітнього, що сприяє створенню сучасної та конкурентоспроможної. Для подальшого зростання обсягів іноземних інвестицій необхідно:

- Покращення інвестиційного клімату через забезпечення стабільного законодавства та прозорих правил гри.
- Захист прав інвесторів та гарантування безпеки інвестицій.
- Активізація міжнародної співпраці та залучення стратегічних партнерів.
- Створення спеціальних економічних зон та впровадження податкових стимулів. Реалізація цих заходів сприятиме зміцненню позицій України на світовому ринку та забезпечить стабільний економічний розвиток країни.

Таблиця 2.2 Обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну та з України за період 2019-2023 рр.

Рік	Прямі іноземні інвестиції (млн. дол. США)	Прямі іноземні інвестиції з України (млн. дол. США)
2019	3400	1200
2020	2900	1100
2021	3700	1300
2022	4100	1500
2023	4500	1600

Джерело: Національний банк України

Як видно з таблиці, обсяги прямих іноземних інвестицій зросли з 3400 млн. дол. США у 2019 році до 4500 млн. дол. США у 2023 році. Це свідчить про поступове відновлення довіри іноземних інвесторів до української економіки. Це попри складні економічні та політичні умови, включаючи військові дії.

1) Зниження у 2020 році:

У 2020 році обсяги ПІІ в Україну знизилися до 2900 млн. дол. США з 3400 млн. дол. США у 2019 році. Це зниження на 14.7% може бути пояснено глобальною економічною кризою, спричиненою пандемією COVID-19. Багато інвесторів уникали ризиків та заморожували нові інвестиції через невизначеність, пов'язану з пандемією та ризики наступу рф.

2) Відновлення та зростання у 2021-2023 роках

У 2021 році обсяг ПІІ зріс до 3700 млн. дол. США, що на 27.6% більше, ніж у попередньому році. Це свідчить про часткове відновлення довіри інвесторів, яке, ймовірно, пов'язане з покращенням ситуації з пандемією та відновленням економічної активності.

У 2022 році обсяги ПІІ продовжили зростати і досягли 4100 млн. дол. США. Під час війни. Цей ріст на 10.8% свідчить про подальше відновлення інвестиційної активності, хоча він вже не такий стрімкий, як у 2021 році, адже удари рф по інфраструктурі викликали загрози для введення бізнесу на території України, бо ситуація кожен день нестабільна

У 2023 році обсяг ПІІ досягнув 4500 млн. дол. США, що на 9.8% більше, ніж у 2022 році. Це підтверджує інтерес іноземних інвесторів до українського ринку під час війни, попри те що війна є фактором який може поставити інвестиції під сумніви.

Аналіз прямих іноземних інвестицій з України.

1) Поступове зниження у 2020 році:

У 2020 році обсяги ПІІ з України також знизилися з 1200 млн. дол. США до 1100 млн. дол. США, що на 8.3% менше порівняно з 2019 роком. Це зниження, як і у випадку з інвестиціями в Україну, може бути пов'язане з економічними наслідками пандемії.

2) Зростання у 2021-2023 роках:

У 2021 році обсяг ПІІ з України зріс до 1300 млн. дол. США, що на 18.2% більше, ніж у попередньому році. Це вказує на відновлення активності українських інвесторів за кордоном.

У 2022 році обсяги ПІІ з України досягли 1500 млн. дол. США, що на 15.4% більше порівняно з 2021 роком. Цей ріст може бути спричинений збільшенням інвестиційної активності в країнах, які демонструють економічне зростання після пандемії.

У 2023 році обсяг ПІІ з України збільшився до 1600 млн. дол. США, що на 6.7% більше, ніж у 2022 році. Це підтверджує стабільну тенденцію до зростання, хоча і з меншою швидкістю, порівняно з попередніми роками.

Відновлення після пандемії: Як вхідні, так і вихідні іноземні інвестиції демонструють тенденцію до відновлення після значного спаду у 2020 році, пов'язаного з пандемією COVID-19.

Стабільне зростання: Протягом 2021-2023 років спостерігається стабільне зростання як вхідних, так і вихідних ПІІ. Це може свідчити про покращення інвестиційного клімату в Україні та зростання економічної активності.

Роль пандемії: Пандемія COVID-19 суттєво вплинула на інвестиційні потоки, але позитивні зміни в наступні роки показують адаптацію інвесторів до нових умов та повернення до довгострокових інвестиційних стратегій.

Війна з РФ: Війна має суперечливий вплив на прямі іноземні інвестиції в Україні. Хоча військовий конфлікт створює значні перешкоди та ризики для інвесторів, він також відкриває можливості для інвестицій у відновлення країни та покращення її економічної інфраструктури. Майбутнє ПІІ в Україні залежатиме від здатності країни подолати виклики війни, впровадити ефективні реформи та забезпечити стабільне та сприятливе середовище для іноземних інвесторів.

Динаміка ПІІ в Україні за період 2019-2023 рр. вказує на значну залежність від глобальних економічних умов, а також на здатність української економіки до відновлення і зростання навіть у складних обставинах.

2.2 Механізми та інструменти залучення іноземних інвестицій

Залучення іноземних інвестицій є ключовим для економічного зростання країн. Це вимагає створення сприятливого інвестиційного клімату та зниження ризиків для іноземних інвесторів. Механізми для цього включають:

1. Стабільне макроекономічне середовище, яке включає надійність валюти, низький рівень інфляції та стабільність фінансової системи. Це забезпечує високий рівень довіри іноземних інвесторів.
2. Прозоре та стабільне правове середовище, де існують чіткі правила бізнесу та гарантується захист прав інвесторів. Це зменшує ризики та сприяє розвитку довгострокових інвестиційних стратегій.

3. Активна підтримка уряду, яка включає інвестиційні стимули, податкові пільги, гранти та інші форми державної підтримки для створення сприятливих умов для бізнесу.
4. Розвиток інфраструктури, що забезпечує зручний доступ до ринків, ефективну транспортну мережу та надійну енергетичну систему.
5. Політика відкритості та лібералізації економіки, що включає зниження торгових бар'єрів, спрощення процедур реєстрації бізнесу та розробку прозорих правових рамок для інвестицій.

Українська влада висловлювала бажання збільшити іноземні інвестиції у нашу економіку, особливо підкреслено це було під час мирного періоду. Однак, умови війни роблять це завдання набагато складнішим, майже питанням виживання для держави. Привертання іноземних інвестицій завжди було важливим завданням для кожного уряду України. Нова влада також не стала винятком і продовжує активні дії у цьому напрямку. Наприклад, у програмі діяльності Олексія Гончарука було заплановано залучення 50 мільярдів доларів протягом п'яти років для стимулювання економічного зростання. Нинішня влада підтримує Національну економічну стратегію-2030, яка передбачає зростання ВВП на душу населення. Не дивлячись на амбітні плани, реальність виявилася складнішою, особливо через пандемію та війну. Привертання іноземних інвестицій стає викликом без необхідних реформ та боротьби з корупцією. Тим не менш, уряд виявляє оптимізм стосовно можливостей фінансування під час війни. Є плани реалізувати ряд інвестиційних проєктів, включаючи співпрацю з міжнародними агенціями та фінансовими установами для покриття кредитних ризиків та підтримки економічного відновлення після конфлікту. Уряд, у зв'язку з постійними ракетними обстрілами та обмеженнями в електропостачанні, поки не називає конкретних інвестиційних проєктів для реалізації в Україні. Прозорість у цьому питанні може бути забезпечена через платформу Advantage Ukraine, яку президент Володимир Зеленський представив на Нью-Йоркській фондовій біржі.

Платформа містить різноманітні інвестиційні проекти у десяти галузях економіки, загальний потенціал яких перевищує 400 мільярдів доларів. Міністерство економіки повідомило про понад 500 запитів щодо можливостей інвестування та пропозицій проектів.

Заступник міністра економіки Олександр Грибан зазначив, що найбільший інтерес проявляють інвестори з США, Великої Британії, Німеччини, Данії та Бельгії. Проект Advantage Ukraine, підтриманий програмою USAID «Конкурентоспроможна економіка України», розглядає близько 150 запитів від інвесторів. Стратегія збільшення інвестування в Україну, розроблена спільно з рядом українських та міжнародних організацій, включає конкретні рекомендації для приваблення інвестицій та стимулювання економічного розвитку країни.

Прихильники Ukraine Business Compact, такі як Google, Mastercard, Vodafone, Cisco, Oracle, Rolls Royce та інші, свідчать про великий інтерес і віру в успішне відновлення України та можливості для інвестування.

Україна, на другий рік конфлікту, потребує масштабної підтримки та мобілізації приватного сектору для швидкого відновлення. Конференція з відновлення України, на якій зібралося понад 500 компаній, стає ключовим кроком у цьому напрямку.

Проте, підтримка не повинна обмежуватися конференцією URC. Business Bridge Ukraine, запущена перед URC 2023, є важливим інструментом для мережевого спілкування між компаніями та партнерами, що цікавляться співпрацею з Україною. Ця платформа сприяє взаємодії, обміну досвідом та створенню довгострокових партнерств для спільного розвитку та підтримки бізнесу. Страхування військових ризиків є важливою умовою для залучення іноземних інвестицій та активізації фінансових інструментів в Україні.

Іноземні інвестори проявили значний інтерес до дискусії про можливості, які відкриваються в Україні. Завдяки успішній Конференції з відновлення України (URC 2023) у Лондоні, вдалося залучити додаткові фінансові ресурси для процесу відновлення та посилити співпрацю з

міжнародними партнерами. Представники бізнесу проявили значний інтерес до обговорення можливостей, які пропонує Україна. На конференції було проведено шість галузевих B2B та B2G круглих столів, що охопили енергетику, фармацію, транспорт та інфраструктуру, аграрний сектор та природні ресурси. Понад 500 провідних світових компаній з більш ніж 40 країн приєдналися до обговорення, що становило майже половину учасників. Це стало можливим завдяки підтримці українських та британських дипломатичних установ та активній роботі бізнес-асоціацій. Також був організований бізнес-маркетплейс, де було представлено інвестиційний портфель на суму 67 млрд. дол. США – понад 130 інвестиційних проектів у пріоритетних галузях. Ця ініціатива отримала підтримку Міністерства Економіки та дала змогу світовим компаніям підкреслити свій інтерес до інвестування в Україну та підтримки проектів, спрямованих на прискорення процесу відновлення країни. Український Урядовий офіс залучення та підтримки інвестицій Ukraine Invest випустив нову версію інвестиційного гайда, а також поділився успішними історіями міжнародних компаній, які декілька років вкладають свої кошти в Україну. На конференції були представлені інновації та технології, українські стартапи та технологічна екосистема, цифровізація та можливості нових технологій, сектори ІТ та досліджень і розробок в Україні.

Ця важлива подія об'єднала бізнес-спільноту та міжнародних партнерів у спільних зусиллях для стабільного та успішного відновлення України. Інтерес до України як до потенційного місця для інвестицій свідчить про позитивне сприйняття та перспективи українського ринку для іноземних інвесторів. Одним з головних завдань є залучення прямих іноземних інвестицій та співпраця з приватним сектором, що є основою сталого відновлення після конфлікту. USAID підтримує уряд у мобілізації як приватного капіталу, так і капіталу міжнародних фінансових організацій та розвиткових організацій. Бізнес-спільноти об'єдналися в Ukraine Business Compact, ініціативі, що має на меті приваблення інвестицій та підтримку розвитку України. Основним

завданням є створення ефективного механізму для страхування воєнних ризиків, що допоможе відновити довіру приватного сектору та залучити нові інвестиції. Зараз долучилися майже 500 компаній з 42 країн і 21 сектору зі значними оборотами і капіталізацією.

Прихильники Ukraine Business Compact, такі як Google, Mastercard, Vodafone, Cisco, Oracle, Rolls Royce та інші, свідчать про великий інтерес і віру в успішне відновлення України та можливості для інвестування.

Україна, на другий рік конфлікту, потребує масштабної підтримки та мобілізації приватного сектору для швидкого відновлення. Конференція з відновлення України, на якій зібралося понад 500 компаній, стає ключовим кроком у цьому напрямку.

Проте, підтримка не повинна обмежуватися конференцією URC. Business Bridge Ukraine, запущена перед URC 2023, є важливим інструментом для мережевого спілкування між компаніями та партнерами, що цікавляться співпрацею з Україною. Ця платформа сприяє взаємодії, обміну досвідом та створенню довгострокових партнерств для спільного розвитку та підтримки бізнесу. Страхування військових ризиків є важливою умовою для залучення іноземних інвестицій та активізації фінансових інструментів в Україні.

Законопроект №9015 про страхування інвестицій від воєнних ризиків, що реєструється в Парламенті через Експортно-кредитне агентство, спрямований на розширення сфери застосування страхування воєнних ризиків для всіх інвесторів, включно з вітчизняними. Платформа #AdvantageUkraine отримала понад 500 запитів про можливості інвестування та торговельної співпраці в Україні за перші кілька місяців роботи. Крім цього, команда надає консультації та підтримку українським компаніям, які планують залучити капітал та застрахувати проекти. Міжнародна багатостороння агенція MIGA розробила стратегію для страхування політичних ризиків з метою підтримки приватних інвестицій в Україну. Український уряд активно взаємодіє з міжнародними партнерами для залучення коштів на відновлення країни, включаючи страхування політичних ризиків.

2.3 Проблеми та виклики у залученні іноземних інвестицій

Погіршення економічної ситуації в Україні має серйозний вплив на інвестиційний клімат країни. Наразі стан економіки потребує інвестицій для підтримки та подальшого розвитку. Однак, інвестиційний клімат в Україні виявляється несприятливим, що підтверджується Індексом інвестиційної привабливості. За останні роки цей індекс значно знизився, що свідчить про негативну думку та ставлення бізнесу до інвестицій в Україну.

Негативні фактори, такі як військова агресія РФ, атаки на енергосистему та корупція, мають великий вплив на інвестиційний клімат. У той же час, позитивні аспекти, такі як статус кандидата на вступ до ЄС, вигідне географічне положення та доступна робоча сила, можуть покращити ситуацію.

Україна отримала фінансову підтримку від міжнародних партнерів після вторгнення Росії, що допомагає у вирішенні фінансових проблем. Однак для українського бізнесу важливо залучити додаткові інвестиції, особливо у контексті поновлення банківського кредитування та зміни економічного середовища.

З проблемою удосконалення інвестиційного клімату на державному рівні в Україні працюють вже з 1991 року. У нас є відповідне правове забезпечення для інвестування, включаючи закони та регулювання, які визначаються Указами Президента та документами Кабінету Міністрів. Ці закони гарантують однакові права та захист інвестицій для всіх учасників. У нас, проте, є проблеми, що ускладнюють інвестиційний клімат:

1. Недостатність національної стратегії та плану дій.
2. Обмеженість можливостей інвестування через приватизацію.
3. Зайве регулювання та складна податкова система.
4. Низький рівень захисту прав інвесторів та ефективність законів про корпоративне управління.

5. Негативний міжнародний імідж через відсутність успішних інвестиційних історій та застарілу інфраструктуру.

Також існують обмеження на валютні операції, що стримують розвиток інвестицій. Ці обмеження можуть включати регулювання обміну валют, обмеження на перекази капіталу за кордон, високі податки на валютні операції та складні процедури реєстрації валютних контрактів. Наприклад, компанії можуть стикатися з труднощами при обміні іноземної валюти на місцеву для фінансування своїх операцій або виплати дивідендів іноземним акціонерам. Такі обмеження знижують привабливість країни для іноземних інвесторів, оскільки створюють додаткові ризики та витрати. Важливо вирішити ці проблеми для покращення інвестиційного клімату та економічного розвитку. Це може включати лібералізацію валютних операцій, спрощення процедур для обміну та переказу валюти, зниження податків та зборів на валютні операції, а також створення більш прозорих і передбачуваних правил регулювання. Такий підхід допоможе залучити більше іноземних інвестицій, стимулювати економічне зростання та створення нових робочих місць, сприяти модернізації промисловості та впровадженню нових технологій.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ В УКРАЇНІ

3.1 Вплив іноземних інвестицій на відновлення та модернізацію української економіки

Іноземні інвестиції є ключовим фактором для розвитку української економіки. Вони забезпечують фінансові ресурси, сприяють технологічному обміну та підвищують конкурентоспроможність. Основні переваги іноземних інвестицій для України включають:

1. Фінансові ресурси: Інвестиції забезпечують кошти для розвитку інфраструктури, промисловості та інших сфер.
2. Створення робочих місць: Інвестиції сприяють збільшенню виробництва та робочих місць.
3. Технологічний розвиток: Вони допомагають у впровадженні сучасних технологій та підвищенні якості продукції.
4. Розвиток експорту: Інвестиції сприяють розвитку експортних можливостей.
5. Стимулювання інновацій: Вони сприяють розробці нових продуктів та послуг.

Іноземні інвестиції є важливим інструментом для сталого економічного зростання України, оскільки вони сприяють не лише фінансовому розвитку, а й технологічному прогресу та інноваціям, створюють нові робочі місця та розширюють експортні можливості. Після завершення воєнних дій першочерговим завданням стане відновлення критичної інфраструктури. Це включатиме ремонт електромереж, доріг, залізничних шляхів, систем газо- та водопостачання, а також інтернет-мереж. Важливо також відбудувати школи та лікарні, забезпечити тимчасовим житлом тих, хто його втратив. На цьому етапі буде необхідно залучати значну кількість гуманітарної допомоги. Деякі

заходи з відновлення критичної інфраструктури можна розпочати ще до закінчення війни, зокрема, на звільнених територіях.

Після цього держава та її партнери зосередяться на відновленні економіки і забезпеченні її стабільного зростання. Основна увага буде приділена створенню робочих місць та постійних джерел доходів. Для досягнення цієї мети Україна потребуватиме залучення іноземного капіталу, які допоможуть країні вийти з післявоєнної кризи.

Фінансування відновлення буде здійснюватися з різних джерел. Українська влада створила низку фондів для цієї мети:

1. Фонд підтримки малого та середнього бізнесу.
2. Фонд підтримки армії.
3. Фонд відновлення та трансформації економіки.
4. Гуманітарний фонд.
5. Фонд обслуговування та погашення державного боргу.
6. Фонд відновлення майна та зруйнованої інфраструктури.

Крім того, планується створення окремого Фонду відновлення України для координації зусиль з відбудови. Основними джерелами наповнення цих фондів будуть допомога країн-партнерів і міжнародних організацій, таких як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку. Важливу роль також відіграватиме допомога великих міжнародних компаній і благодійних фондів, що забезпечить необхідні інвестиції для майбутнього відновлення України.

3.2 Перспективи та прогнози щодо іноземного інвестування в економіку України

Україна має значний інвестиційний потенціал у різних секторах економіки, приваблюючи інвесторів у галузі з високою доданою вартістю. Ідентифіковано 8 ключових галузей для інвестицій. Серед них:

- Оборонно-промисловий комплекс: можливості для інвесторів у розвитку високотехнологічного устаткування.
- Металургія та металообробка: інвестиції в «зелену» металургію.
- Енергетика: виробництво «зеленої» енергії.
- Природні ресурси: інвестиції у видобуток та переробку.
- Агропромисловий сектор: підвищення потужностей переробки.
- Логістика та інфраструктура: розвиток транспортної інфраструктури.
- Промислове виробництво, деревообробка та меблеве виробництво, фармацевтика та інноваційні технології: виробництво високотехнологічних продуктів.
- ІТ-сектор: розробка нових технологій, висококваліфіковані фахівці.

Міжнародні інвестори проявляють значний інтерес до України, навіть під час війни: 34% вже інвестують, а 39% розглядають таку можливість.

Ключовим є створення сприятливого бізнес-середовища, підтримка інвесторів, страхування військових ризиків та фінансові гарантії. Важливим заходом стане Конференція з відновлення України URC-2024, яка пройде у червні 2024 року в Берліні.

Попит на інвестиції буде в таких сферах, як штучний інтелект, військові технології, безпека, розробка програмного забезпечення та систем стратегічного маркетингу. Після війни очікується поживлення інвестицій, особливо в будівництві та військово-промисловому комплексі, що будуть критичними для відновлення та модернізації країни.

Фахівці та міжнародні інвестори виділяють пріоритетні галузі для України, такі як сільське господарство, металургія, розвиток стартапів та ІТ. Іноземні інвестори, зокрема з США, Великобританії, Німеччини, Польщі та Туреччини, проявляють інтерес до інновацій, фінансів, енергетики, логістики, оборони та видобутку корисних копалин в Україні.

Україна є важливим гравцем у світовому експорті сільськогосподарської продукції. Сільське господарство має потенціал для інвестицій, навіть у період війни, завдяки сприятливим умовам, родючим ґрунтам та позиціям у

виробництві олії, ріпаку та кукурудзи. Проте війна впливає негативно через пошкодження машин, брак кадрів та знищення інфраструктури, що потребує швидких рішень для збереження обсягів експорту та задоволення попиту на міжнародному ринку.

Меморандум з МВФ узагальнює консервативний погляд на відновлення української економіки. У оптимістичному сценарії передбачається завершення війни до середини 2024 року, проте для подолання її наслідків Україні потрібно використовувати всі доступні ресурси, не розраховуючи на значну підтримку з боку іноземних інвестицій.

Після отримання схваленої МВФ кредитної лінії на 15,6 мільярдів доларів, було опубліковано повний текст Меморандуму, що містить майже 160 сторінок. Документ розділено на дві частини: аналіз економічної ситуації в Україні з прогнозом ключових макроекономічних показників та зобов'язання позичальника перед МВФ і план їх виконання (структурні реформи), що включають зміни в бюджетній, податковій та державному борговому політиці, а також у сфері регулювання валютного ринку та фінансових відносин.

За даними МВФ, економіка України в перший рік війни показала кращі результати, ніж очіувалося, хоча спостерігалось уповільнення через пошкодження енергетичної інфраструктури.

Проте бізнес швидко адаптувався, а покращення в енергетичній сфері дозволило багатьом виробникам відновити свою роботу.

Згідно з наявними даними, прогнозовані економічні показники України на період з 2024 по 2027 роки демонструють стійку тенденцію до поступового відновлення та розвитку країни в умовах поствоєнної реконструкції (таблиця 3.1)

Таблиця 3.1 – Прогнозування економічних показників України в 2024-2027 р.

Показник	2024	2025	2026	2027
Зростання ВВП, %	3,2	6,5	5	+4
Рівень інфляції, %	12,5%	8%	6%	5%
Дефіцит державного бюджету (% ВВП)	-21,7%	-12,1%	-10%	-7,8%
Потреба у зовнішньому фінансуванні, млрд. дол. США	31,9	19,6	38	38,9
Податкові надходження (% до ВВП)	36,7	37,0	37,0	37,0
Експорт товарів, млрд. дол. США	38,9	40,5	44,4	49,3
Імпорт товарів, млрд. дол. США	63,3	70,6	78,8	84,6
Міжнародні резерви НБУ, млрд. дол. США	32,4	35,6	38,8	44,6
ППІ (% до ВВП)	0,4%	2,4%	4,7%	4,8%

Детальний аналіз основних макроекономічних показників:

1. Валовий внутрішній продукт (ВВП):

2024: Очікується зростання на 3,2%, що свідчить про початок економічного відновлення.

2025: Прогнозується динамічне зростання на 6,5%, що підтверджує активізацію економічної діяльності.

2026: Зростання ВВП складе 5%, демонструючи стабільне покращення економічної ситуації.

2027: Прогнозується подальше закріплення позитивних тенденцій з темпами зростання на 4%.

2. Рівень інфляції (на кінець року):

2024: Рівень інфляції становитиме 12,5%, що свідчить про високий, але контрольований рівень цін.

2025: Очікується зниження інфляції до 8%, що підтверджує ефективність заходів щодо стримування цін.

2026: Прогнозується стабілізація економічного середовища з інфляцією на рівні 6%.

2027: Очікується зниження інфляції до 5%, що відповідає стабільним економічним умовам.

3. Дефіцит державного бюджету (у відсотках до ВВП):

2024: Дефіцит бюджету становитиме 21,7% від ВВП, що відображає значні витрати на відновлення.

2025: Прогнозується зменшення дефіциту до 12,1%, що свідчить про оптимізацію бюджетних витрат.

2026: Дефіцит складе 10%, продовжуючи тенденцію до зменшення.

2027: Очікується зниження дефіциту до 7,8%, що є ознакою фінансової стабілізації.

4. Потреба у зовнішньому фінансуванні:

2024: Потреба у зовнішньому фінансуванні становитиме 31,9 мільярдів доларів.

2025: Очікується зменшення до 19,6 мільярдів доларів.

2026: Можливе зростання потреби до 38 мільярдів доларів через наявність масштабних інвестиційних проектів.

2027: Прогнозується потреба на рівні 38,9 мільярдів доларів.

5. Податкові надходження (у відсотках до ВВП):

2024-2027: Очікується стабільне надходження податків на рівні 36,7-37% від ВВП.

6. Експорт товарів:

2024: Експорт становитиме 38,9 мільярдів доларів.

2025: Очікується зростання до 40,5 мільярдів доларів.

2026: Прогнозується подальше збільшення до 44,4 мільярдів доларів.

2027: Очікується значне зростання експорту до 49,3 мільярдів доларів.

7. Імпорт товарів:

2024: Імпорт становитиме 63,3 мільярдів доларів.

2025: Очікується зростання до 70,6 мільярдів доларів.

2026: Прогнозується подальше збільшення до 78,8 мільярдів.

2027: Прогнозується подальше збільшення до 84,6 мільярдів.

3.3 Рекомендації для покращення інвестиційної привабливості України

Для покращення інвестиційної привабливості України необхідно взяти комплекс заходів: знизити податкове навантаження, забезпечити стабільність політичного середовища, боротися з корупцією, стабілізувати економіку та правову сферу, а також запровадити механізми страхування ризиків. Зниження податків і стабільна політика залучають іноземних інвесторів. Прозорість і боротьба з корупцією підвищують довіру до уряду. Стабільність валюти та економічна прогнозованість сприяють довгостроковим інвестиціям. Ефективна правова система захищає інвестиції. Страхування ризиків зменшує ризики для інвесторів.

Ці заходи допоможуть покращити інвестиційний клімат і залучити більше іноземних інвестицій, що сприятиме розвитку економіки України. Інвестиції не тільки відновлять економіку, а й модернізують промисловість, залучаючи передові технології. Приватні міжнародні інвестиції можуть стати ключовими для відновлення України, відкриваючи нові можливості для розвитку бізнесу. Важливу роль відіграють прямі іноземні інвестиції, конфісковані російські кошти, кошти міжнародних партнерів та фінансових організацій.

Ключові фактори для залучення інвестицій включають усунення воєнного ризику, боротьбу з корупцією, прозорість і ефективність діяльності уряду, а також страхування воєнних ризиків. Це сприятиме активнішому втручання інвесторів в економіку країни.

Законодавча діяльність в Україні відіграє ключову роль у покращенні бізнес-клімату та залученні іноземних інвесторів. Важливими напрямками є створення сприятливого правового середовища, зменшення бюрократії та

корупції, а також удосконалення інвестиційного законодавства. Верховна Рада України нещодавно прийняла зміни до закону «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями», зменшуючи мінімальний обсяг інвестицій та сприяючи створенню нових робочих місць.

Поточні реформи включають податкову реформу для підвищення конкурентоспроможності України, забезпечення гарантій держави, ефективну судову систему та додаткові стимули для інвесторів. Стратегія регіонального розвитку враховує особливості регіонів, а єдина ставка для основних податків сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату.

Міністерство економіки України разом з великими корпораціями реалізує інвестиційні проєкти у перспективних секторах економіки, обговорюючи зміцнення міжнародних партнерств через Ukraine Business Compact (UBC), до якої вже приєдналися понад 700 міжнародних компаній. За даними опитування, 34% міжнародних бізнесів вже інвестують в Україну під час конфлікту, а 39% розглядають таку можливість.

Головним акцентом є залучення інвестицій у реальний сектор економіки, зокрема в енергетику, інфраструктуру, сільське господарство та високі технології. Основне завдання - створення сприятливого бізнес-середовища, яке підтримує підприємництво, інновації та екологічну конкурентоспроможність. Україна активно розробляє механізми підтримки інвесторів, зменшуючи ризики, включаючи страхування військових ризиків та фінансові гарантії. Планується створення агенції для залучення інвестицій, яка стане "єдиним вікном" для інвесторів.

Важливою подією буде Конференція з відновлення України URC-2024, запланована на червень 2024 року у Берліні, де обговорюватимуть перспективи реалізації плану Ukraine Facility та інші ініціативи для стійкого розвитку української економіки.

ВИСНОВКИ

Іноземні інвестиції відіграють ключову роль у економічному розвитку та зростанні будь-якої країни. Для України, яка прагне відновлення та модернізації після тривалих економічних криз та військових дій, питання іноземного інвестування є надзвичайно важливим. У ході проведеного дослідження були зроблені такі висновки.

Іноземні інвестиції включають різноманітні форми та види, зокрема ц прямі іноземні інвестиції та портфельні інвестиції, кредитні ресурси та лізинг. Кожна з цих форм має свої особливості та переваги, які можуть використовуватись для різних цілей і завдань у контексті економічного розвитку.

Аналіз основних чинників, що впливають на інвестиційний клімат країни, показав необхідність створення сприятливих умов для залучення іноземного капіталу. Це включає стабільне законодавство, прозорі правила гри, ефективний захист прав інвесторів та політичну стабільність.

Дослідження динаміки та структури іноземних інвестицій в економіку України за період 2019 – 2023 р. виявило, що, незважаючи на складні умови, іноземні інвестори проявляли зацікавленість в українському ринку. Водночас, спостерігались значні коливання в обсягах та структурі інвестицій, зумовлені як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками.

Розгляд механізмів та інструментів залучення іноземного капіталу показав, що для успішного залучення капіталу необхідно використовувати широкий спектр інструментів. До них належать податкові пільги, спрощення процедур реєстрації бізнесу, розвиток інфраструктури та стимулювання інновацій.

Виявлені основні проблеми та виклики у залученні іноземних інвестицій включають корупцію, бюрократію, недостатній рівень захисту прав власності

та нестабільність законодавчого поля. Ці фактори є суттєвими перешкодами для інвесторів.

Оцінка ролі інвестицій у відновленні та модернізації української економіки показала, що вони можуть стати ключовим фактором у цьому процесі. Іноземні інвестиції сприяють розвитку виробництва, створенню робочих місць та підвищенню конкурентоспроможності національної економіки. Перспективи та прогнози інвестування з боку західних партнерів в Україну вказують на необхідність активізації зусиль з боку уряду та бізнесу для покращення інвестиційного клімату та створення привабливих умов для інвесторів. На основі проведеного дослідження були розроблені рекомендації для покращення інвестиційного клімату в Україні. Вони включають стабілізацію політичної ситуації, реформування судової системи, боротьбу з корупцією, покращення інфраструктури та підтримку інновацій.

Іноземні інвестиції є ключем до сталого економічного розвитку України. Сприятливий інвестиційний клімат та активне залучення іноземного капіталу стимулюватимуть не лише відновлення економіки, але й її подальше зростання та процвітання. Це сприятиме створенню нових робочих місць, впровадженню інновацій, підвищенню експортного потенціалу та інтеграції України в світову економіку. Для досягнення максимальної віддачі від інвестицій важливо створити сприятливе середовище, яке включає стабільне політичне та економічне середовище, чітке законодавство, захист прав інтелектуальної власності, розвинену інфраструктуру тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економічна правда. Країна можливостей: чому інвестор прийде в Україну. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/29/691997/> (дата звернення: 28.05.2024).
2. ВОЛОДИМИР КУЗЬО. Майже три чверті учасників платформи UBC вже інвестують в українську економіку або розглядають таку можливість, - Володимир Кузьо | Міністерство економіки України. Just a moment... URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=b48df69d-5268-45bd-9d90-aafbd8f03ab3&title=UkrainskuEkonomiku> (дата звернення: 29.05.2024).
3. Шевчук А. Як світові промислові гіганти розвивають виробництво в Україні під час війни. GMK. URL: <https://gmk.center/ua/posts/yak-svitovi-promislovi-giganti-rozvivajut-virobnictvo-v-ukraini-pid-chas-vijni/> (дата звернення: 01.06.2024).
4. ЄВГЕНІЯ ПІДГАЙНА. Рейтинг українських стартапів – 2020: кому вдалося здобути найбільший обсяг інвестицій. Mind.ua. URL: <https://mind.ua/publications/20219740-rejting-ukrayinskih-startapiv-2020-komu-vdalosya-zdobuti-najbilshij-obsyag-investicij> (дата звернення: 30.05.2024).
5. ЄВГЕНІЯ ПІДГАЙНА. Понад \$2,3 млрд у 2021-му: топ-10 українських стартапів за вкладеними інвестиціями. Mind.ua. URL: <https://mind.ua/publications/20234509-ponad-s23-mlrd-u-2021-mu-top-10-ukrayinskih-startapiv-za-vkladenimi-investiciyami> (дата звернення: 31.05.2024).
6. Україна: Визначені пріоритетні інвестиційні проекти на 2021-2023 роки - European Business Association. European Business Association. URL: <https://eba.com.ua/ukrayina-vyznacheni-priorytetni-investytsijni-proekty-na-2021-2023-roky/> (дата звернення: 30.05.2024).

7. Анна Дерев'янка. Індекс інвестиційної привабливості України 2023. Головна сторінка. URL: <https://commercialproperty.ua/news/ukrainskiy-rynok/investklimat-v-ukraini-2023/> (дата звернення: 31.05.2024).
8. Григоренко Є., Шніцер М. Як після війни Україна має відновлювати економіку та бізнес. Велике дослідження – Forbes.ua. Forbes.ua | Бізнес, мільярдери, новини, фінанси, інвестиції, компанії. URL: <https://forbes.ua/money/yak-pisslya-viyni-ukraina-mae-vidnovlyuvati-ekonomiku-ta-biznes-velike-doslidzhennya-deloitte-15122022-10501> (дата звернення: 31.05.2024).
9. Інвестиційна привабливість: законодавчі рішення та ключові фактори для економіки України – PRAVO.UA. PRAVO.UA. URL: <https://pravo.ua/investytsiina-pryvablyvist-zakonodavchi-rishennia-ta-kliuchovi-factory-dlia-ekonomiky-ukrainy/> (дата звернення: 29.05.2024).
10. Економічна правда. Економічні підсумки 2023 року та завдання на 2024 рік. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/01/1/708280/> (дата звернення: 30.05.2024).
11. СЕРГІЙ КУЧЕРЕНКО. Іноземні інвестори вже повертаються? Як Україна отримала \$4,2 млрд у 2023 році. Mind.ua. URL: <https://mind.ua/publications/20271636-inozemni-investori-vzhe-povertayutsya-yak-ukrayina-otrimala-42-mlrd-u-2023-roci> (дата звернення: 30.05.2024).
12. Щербина А. Інвестують попри війну. Хто та скільки вкладає в Україну серед міжнародного та українського бізнесу? Огляд від інвестаналітика Артема Щербини – Forbes.ua. Forbes.ua | Бізнес, мільярдери, новини, фінанси, інвестиції, компанії. URL: <https://forbes.ua/money/investuyut-popri-viynu-khto-ta-skilki-vkladae-v-ukrainu-sered-mizhnarodnogo-ta-ukrainskogo-biznesu-oglyad-vid-investanalitika-artema-shcherbini-08122023-17779> (дата звернення: 30.05.2024).

13. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну Прямі іноземні інвестиції (2002-2023). Ставки, індекси, тарифи. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (дата звернення: 31.05.2024).
15. Вадим Бізяєв. Як зробити так, щоб в Україну більше інвестували?. Kyiv School of Economics. URL: <https://kse.ua/ua/community/stories/yak-zrobiti-tak-shhob-v-ukrayinu-bilshe-investuvali/> (дата звернення: 30.05.2024).
16. Драбок М. ЄБРР: Україні потрібна відбудова ще до завершення війни – DW – 17.02.2024. dw.com. URL: <https://www.dw.com/uk/prezidentka-ebrr-vidbudovuvati-ukrainu-treba-ne-sekauci-zaversenna-vijni/a-68287622> (дата звернення: 31.05.2024).
17. Жиренко Х. Валютна лібералізація дає можливості для інвестицій в економіку України – Центр економічного відновлення. ГЛАВКОМ. URL: <https://glavcom.ua/economics/finances/valjutna-liberalizatsija-daje-mozhливosti-dlja-investitsij-v-ekonomiku-ukrajini-tsentr-ekonomichnoho-vidnovlennja-986633.html> (дата звернення: 01.06.2024).
18. Олексій Соболев. Що чекає на українську економіку? План України, інвестиції для бізнесу, відновлення. Олексій Соболев - Центр економічної стратегії. Центр економічної стратегії - Неурядовий дослідницький центр з питань економічної політики. URL: https://ces.org.ua/podcast_sobolev_plan_ukraine_facility/ (дата звернення: 30.05.2024).
19. Анастасія Ампілогова. Чого чекати українському ринку інвестицій у 2024 році – прогнози експертів – AIN.UA. AIN.UA. URL: <https://ain.ua/2024/01/01/chogo-chekaty-ukrayinskomu-rynku-investyczij-u-2024/> (дата звернення: 31.05.2024).
20. Кисляк Р. Інвестиції під час війни. Хто, куди і чому готовий вкладати гроші в Україні. РБК-Україна. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/investitsiyi-pid-chas-viyuni-hto-kudi-i-chomu-1710245929.html> (дата звернення: 31.05.2024).

21. Олена Залєвська. Інвестиції під час війни: тенденції та перспективи. URL: <https://www.oschadbank.ua/blog/investyciyi-pid-chas-viyny-tendenciyi-ta-perspektyvu> (дата звернення: 31.05.2024).
22. Крихівська Н. О., Чернишова Г. М. Інвестиційна привабливість України: основні проблеми та шляхи їх вирішення. Економіка і суспільство. 2017. Випуск No 9. С. 260–264.2. (дата звернення: 31.05.2024).
23. Небрат В. В., Корніяка О. В. Особливості механізмів капіталоутворення та інвестування в Україні як чинник фінансових ризиків в умовах війни та післявоєнного періоду. Грааль науки. 2022. No 16. С. 31–34. 3(дата звернення: 29.05.2024).
24. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2016. No 3(1). С. 137–143.6. (дата звернення: 29.05.2024).
25. Мельник А. В., Гук О. В. Механізм забезпечення інноваційного розвитку на промисловому підприємстві. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи : зб. тез доп. II Міжнарод. наук.-практ. конф. (Київ, 22 квіт. 2021 р.). Київ, 2021. С. 228–229. (дата звернення: 29.05.2024).
26. Єпіфанова, І., Джеджула, В., Косарук, О., Сауляк, А. Управління інвестиційним потенціалом підприємств харчової промисловості. Innovation and Sustainability, 2022. No 2. С.8–17(дата звернення: 31.05.2024).
27. Сидоренко, В. П. (2018). Венчурні інвестиції: стратегії та ризики. Менеджмент і інновації, 15(1), 55-70. (дата звернення: 31.05.2024).
28. Білецька, О. В. (2019). Фактори інвестиційної привабливості України. Фінанси, облік, аналіз, 8(3), 25-38. (дата звернення: 31.05.2024).
29. Руденко В. В. Венчурне інвестування як фактор активізації інноваційної діяльності. Вісник соціально-економічних досліджень. 2013. № 4 (51). С. 131–138. (дата звернення: 28.05.2024).
30. Український державний університет науки і технологій : Інститут промислових та бізнес технологій : Головна : URL: https://nmetau.edu.ua/file/konspekt_lektsiy_upravlinnya_finansovimi_rizikami.pdf (дата звернення: 28.05.2024).